

Förstelärare inom FOKUS, Dals-Eds kommun

Som Förstelärare är kärnuppsdraget undervisningen. Rektor är skolans pedagogiska ledare. I samverkan med rektor, arbetar försteläraren för att systematiskt utveckla verksamheten och skapa förutsättningar för elever att nå en hög måluppfyllelse. Detta görs utifrån våra gemensamma strategier som betonar vikten av att utöva ett tydligt pedagogiskt ledarskap, att utveckla en lärande organisation där man delar med sig och bjuder in till klassrumsbesök och leder pedagogiska diskussioner.

I sin syn på skolutveckling tar försteläraren sin utgångspunkt i modern skolforskning och har ett tydligt fokus på resultat. Försteläraren har förmåga att uttrycka höga förväntningar på elevers lärande, samt att skapa och bibehålla goda relationer till eleverna, och tar stort ansvar för sin egen och kollegiets professionsutveckling.

Den lärare som innehar en befattning som förstelärare kommer fortsatt att ha undervisning och undervisningens utveckling som huvudsakligt fokus i sin tjänst. Anställningen innebär anställning enligt bilaga M, med 8 dagar omfördelade till tid utanför avtalsenligt arbetsår. Arbetet som förstelärare innebär att också tydligt förstärka och ta ansvar för pågående undervisningsanknutet utvecklingsarbete på såväl enhets- som kommunövergripande nivå. Arbetet innebär ett utökat ansvar för det kollegiala arbetet och lärandet.

För att på ett påtagligt sätt bidra till att förbättra verksamhetens kvalitet behöver en lärare med karriärtjänst ha arbetsuppgifter som kan påverka många elevers lärande. Tjänsten ska på ett eller annat sätt bidra till hela skolan utveckling.

Det bör understrykas att alla yrkesskickliga lärare inte ska utföra samma arbetsuppgifter utan att olika kompetenser ska användas på det sätt som passar den egna lokala verksamheten bäst. Det är också viktigt att påpeka att det inte på något sätt är dessa lärare som har hela skolutvecklingsansvaret. Alla som arbetar i skolan har ansvar för att utveckla såväl sin egen kompetens som verksamhetens kvalitet.

Den som är förstelärare i Dals-Eds kommun kommer att, precis som andra lärare, tjänstefördelas årligen av rektor. Man ingår i FOKUS förstelärargrupp som samlas för egen och andras kompetensutveckling och kvalitetsarbete, samt tar del av det skolutvecklingsarbete som planeras inom V8-samarbetet.

De år det finns möjlighet och behov kommer huvudmannen att finansiera, och planera, del av förstelärares tjänster i syfte att möjliggöra och förstärka kollegialt lärande och likvärdighetsarbete i kommunen. Förstelärare kommer olika år att kunna få olika mycket tjänstetilldelning för annat arbete än undervisning, beroende på faktorer som deltagande i studier, kunskaper i förhållande till aktuella fokusområden och möjligheter att skapa rimliga tjänster. Innehållet och inriktningen kommer också att kunna variera över åren utifrån de behov verksamheterna uppmärksammar.

För att definiera innebörden av att försteläraren har "ett starkt intresse för att utveckla undervisningen" kan forskarna Harris och Muijs beskrivning av lärarkategorin "teacher leader" tas som utgångspunkt*. Rektor kan använda beskrivningen som del i att identifiera en förstelärare.

Enligt forskarna är teacher leader en lärare som tar särskilt ansvar för att utveckla undervisningen så att möjligheterna för elevernas lärande ständigt förbättras.

Teacher leader:

Tolkar och omsätter nationella och lokala styrdokument, i skolutvecklingssyfte, till praktiskt klassrumsarbete.

Agerar som ledare i utvecklingsfrågor där lärande och undervisning står i fokus, och skapar därmed legitimitet för lärarens roll i skolutvecklingsarbete.

Bär på temat ”samarbete” i det att hon/han får andra att känna gemenskap och att sträva åt samma håll.

Besitter expertkunskaper, och kan dessutom lätt inhämta nya, då hennes/hans kontaktnät är utvecklat.

Leder andra lärare genom ett coachande förhållningssätt, mentorskap och genom att leda arbetsgrupper på skolan.

Sammanfattningsvis framhåller Harris och Muijs att teacher leader är:

“expert teachers, who spend the majority of their time in the classroom but take on leadership roles at times when development and innovation is needed. Their role is primarily one of assisting colleagues to explore and try out new ideas, then offering critical but constructive feedback to ensure improvements in teaching and learning are achieved.”

(Harris och Muijs 2003. s. 2-3).

Under förutsättning att erforderliga beslut tas, kommer förstelärare att utses i den omfattning statsbidraget tillåter. Att på detta sätt skapa karriärsmöjligheter inom läraryrket och stärka yrkets status, anses viktigt för framgångsrika skolor. Bidraget fördelas per skolenhet efter behov och planerade satsningar, samt för geografisk spridning inom kommunen. Som utgångspunkt för rektor att rekrytera/utse förstelärare används definitionerna ovan.

*Källa: Harris, Alma och Muijs, Daniel: “Teacher Leadership: principles and practice” (2003), NCSL, UK)

Björn Lindeberg
Förvaltningschef, FOKUS-förvaltningen